

APEC 2006: THẮNG LỢI VÀ TƯƠNG LAI

PHẠM GIA KHIÊM*

Thành công của Hội nghị APEC 14 đã góp phần nâng cao vị thế và hình ảnh của Việt Nam trong APEC, trong khu vực và trên thế giới; khẳng định rõ hơn những đánh giá của thế giới về một Việt Nam giàu tiềm năng, kinh tế phát triển năng động, xã hội ổn định, là điểm hẹn đầu tư hấp dẫn trong khu vực, đang vững bước đi lên trên con đường hội nhập sâu hơn, toàn diện hơn với kinh tế khu vực và thế giới. Nhân dịp này đồng chí Phạm Gia Khiêm, Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Bộ Ngoại giao có bài viết riêng cho Tạp chí Cộng sản. Chúng tôi xin trân trọng giới thiệu bài viết quan trọng này.

NĂM APEC 2006 đã kết thúc, tốt đẹp, để lại dấu ấn sâu đậm của Việt Nam trong tiến trình phát triển của APEC, đồng thời đánh dấu một bước phát triển mới, cao hơn, toàn diện hơn trong tiến trình hội nhập của Việt Nam với kinh tế khu vực và thế giới.

Nhìn lại hơn một năm chuẩn bị APEC 2006, có thể nói những diễn biến phức tạp của tình hình thế giới và khu vực, đặc biệt là những diễn biến khó lường của tình hình bán đảo Triều Tiên, vấn đề hạt nhân I-ran, dịch bệnh và thiên tai xảy ra ở nhiều nơi, sự mất giá của đồng đô-la, giá dầu lửa tăng cao, vòng đàm phán Đô-ha bế tắc... đã tác động sâu sắc đến hợp tác và phát triển của APEC. Tập hợp lực lượng trong APEC cũng đa

dạng và phức tạp, hợp tác và đấu tranh đan xen nhau thể hiện rất rõ nét, nhất là trong các vấn đề an ninh, chính trị. Tình hình đó đặt ra cho chúng ta cả thời cơ lẫn thách thức, thuận lợi và khó khăn đan xen nhau, đòi hỏi phải rất thận trọng và xử lý linh hoạt, vừa bảo đảm những lợi ích, yêu cầu của ta, thực hiện tốt vai trò chủ nhà, vừa đạt được sự đồng thuận của các thành viên; vừa bảo đảm những lợi ích trong quan hệ đa phương, vừa góp phần củng cố, tăng cường quan hệ hợp tác song phương, nhất là với các nền kinh tế lớn có vai trò và ảnh hưởng quan trọng trong APEC và trên thế giới.

* Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Bộ Ngoại giao

Trong 18 năm tồn tại và phát triển, các thành viên APEC gặp nhau ở nhận thức chung là đẩy mạnh thương mại, đầu tư, mà đích hướng tới là mục tiêu Bô-go xây dựng châu Á - Thái Bình Dương thành khu vực thương mại, đầu tư tự do và mở, với hai mốc quan trọng là năm 2010 đối với thành viên phát triển và năm 2020 đối với các thành viên đang phát triển. Tuy nhiên, do đặc điểm của APEC gồm 21 thành viên đa dạng về trình độ phát triển, khác biệt về hoàn cảnh lịch sử, chế độ chính trị - xã hội, nên nội dung hợp tác phong phú, ưu tiên hợp tác cũng rất đa dạng. Một số thành viên muốn hướng mạnh hợp tác vào các vấn đề an ninh, chính trị, một số thành viên khác muốn APEC ưu tiên đẩy mạnh hợp tác kinh tế - kỹ thuật, thương mại, đầu tư, thu hẹp khoảng cách phát triển, phát triển bền vững; một số khác quan tâm đến đối thoại tín ngưỡng tôn giáo. Mặt khác, những tác động sâu rộng của toàn cầu hóa, sự tăng cường liên kết kinh tế trong khu vực, nhất là sự xuất hiện ngày càng nhiều các thỏa thuận tự do mậu dịch khu vực và song phương (RTAs/FTAs); nguy cơ tấn công của khủng bố và các mối đe dọa an ninh phi truyền thống cũng đặt ra cho APEC những thách thức mới. Đó là vấn đề phát triển bền vững trong APEC; sự bé tắc của vòng đàm phán Đô-ha và những hệ quả của nó đối với APEC trong việc thực hiện mục tiêu Bô-go; tính năng động của APEC trước những thay đổi nhanh chóng của tình hình thế giới và khu vực; những thách thức về an ninh, bảo đảm an toàn thương mại trong khu vực do nguy cơ của chủ nghĩa khủng bố, các mối đe dọa an ninh phi truyền thống, đặc biệt là những thảm họa thiên tai (sóng thần, bão, lụt, động đất,

cháy rừng...) và dịch bệnh, trong đó nguy cơ tái phát dịch cúm gia cầm vẫn còn rất lớn.

Trong bối cảnh đó, suốt quá trình chuẩn bị và tổ chức Năm APEC 2006, chúng ta luôn tuân thủ các nguyên tắc cơ bản của APEC là bình đẳng, cùng có lợi, đồng thuận, tự nguyện và không ràng buộc; giữ vững vai trò cân bằng của chủ nhà; phối hợp chặt chẽ với các nền kinh tế thành viên, các ủy ban, nhóm công tác và Ban Thư ký APEC quốc tế ở Xin-ga-po; tìm mọi khả năng thúc đẩy sự đồng thuận. Những nỗ lực đó của ta được các thành viên hưởng ứng tích cực, góp phần tăng cường hợp tác, phối hợp hành động giữa các nền kinh tế thành viên, thực hiện các sáng kiến, các ưu tiên của Năm APEC 2006 theo chủ đề *Hướng tới một Cộng đồng năng động, vì phát triển bền vững và thịnh vượng*. Trong những thành công của APEC 2006, Việt Nam đã có những đóng góp tích cực, đưa ra nhiều sáng kiến, đề xuất, trong đó dư luận và bạn bè quốc tế đánh giá cao các sáng kiến về Kế hoạch hành động Hà Nội thực hiện Lộ trình Bu-san hướng tới mục tiêu Bô-go, cải cách APEC năng động, hiệu quả và tăng cường tính liên kết, Tuyên bố Hội An về tăng cường hợp tác du lịch, Kế hoạch hành động APEC ngăn chặn và ứng phó dịch cúm gia cầm và đại dịch.

Những sáng kiến, đề xuất của Việt Nam đã góp phần làm phong phú thêm các nội dung hợp tác của APEC, và Hội nghị Cấp cao APEC 14 tại Hà Nội được các thành viên và bạn bè quốc tế ghi nhận đạt được những tiến triển mới, đưa ra những giải pháp kịp thời và hữu hiệu cho những vấn đề mà APEC đang phải đối mặt, trong đó đáng chú ý nhất là những kết quả cụ thể sau:

- Thông qua Kế hoạch hành động Hà Nội thực hiện Lộ trình Bu-san hướng tới mục tiêu Bô-go, khẳng định quyết tâm của APEC thực hiện đúng lộ trình mục tiêu Bô-go về tự do hóa, thuận lợi hóa thương mại và đầu tư vào năm 2010 đối với thành viên phát triển, và năm 2020 đối với các thành viên còn lại.

- Ra Tuyên bố của Hội nghị APEC 14 về Chương trình nghị sự Đô-ha, khẳng định mong muốn và quyết tâm nối lại đàm phán, đồng thời bày tỏ sẵn sàng phá vỡ tình trạng bế tắc, đưa ra cam kết có thể linh hoạt trong lập trường hiện nay về các lĩnh vực then chốt như nông nghiệp, thuế công nghiệp, thương mại dịch vụ để thúc đẩy đàm phán tiến triển.

Điều có ý nghĩa hơn nữa là Tuyên bố của Hội nghị APEC 14 về vòng đàm phán Đô-ha được phát đi từ Hà Nội, sau khi Việt Nam chính thức là thành viên thứ 150 của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO). Vì vậy, đây không chỉ là thông điệp mạnh mẽ của APEC, mà cũng còn là của Việt Nam góp tiếng nói chung với cộng đồng quốc tế vào thúc đẩy đàm phán, củng cố hệ thống thương mại quốc tế đa phương với tư cách là một thành viên mới của WTO.

Đồng thời, các nhà lãnh đạo APEC đã xem xét ý tưởng của Hội đồng tư vấn doanh nhân APEC (ABAC) về việc tiến tới thành lập Khu vực mậu dịch tự do châu Á - Thái Bình Dương (FTAAP) trong tương lai, nhấn mạnh đây là viễn cảnh lâu dài, và chỉ thị cho các quan chức cao cấp (SOM) tiến hành nghiên cứu, trình báo cáo Hội nghị các nhà lãnh đạo kinh tế APEC vào năm tới.

- Thỏa thuận được nhiều biện pháp đẩy mạnh thương mại, đầu tư, kinh tế - kỹ thuật, trong đó có việc thông qua 6 điều khoản mẫu cho các chương của các thỏa thuận tự do

thương mại khu vực và song phương (RTAs/FTAs) để các thành viên tham khảo khi xây dựng các RTAs/FTAs chất lượng cao; giảm tiếp 5% chi phí giao dịch thương mại vào năm 2010 và thống nhất hai hướng dẫn mẫu thực hiện sáng kiến của APEC về quyền sở hữu trí tuệ, chống hàng giả, hàng nhái.

- Thông qua danh mục các sáng kiến của Năm APEC 2006 về an ninh con người, chống khủng bố; góp phần quan trọng bảo đảm môi trường đầu tư, kinh doanh an toàn trong khu vực; đồng thời tiếp tục duy trì hoạt động của Nhóm đặc trách chống khủng bố của APEC thêm hai năm.

- Thông qua các khuyến nghị cải cách APEC với nhiều biện pháp cụ thể, nâng cao hiệu quả và tính năng động của APEC.

- Thống nhất được những biện pháp và hành động cụ thể, thông qua nhiều dự án, chương trình hợp tác nhằm đẩy mạnh phát triển bền vững như tăng cường chống tham nhũng, minh bạch hóa; hỗ trợ các thành viên đang phát triển nâng cao năng lực hội nhập, phát triển nguồn nhân lực, cải cách cơ cấu; nâng cao năng lực cạnh tranh của các doanh nghiệp vừa và nhỏ...

Những kết quả đạt được kể trên so với tiềm năng của APEC còn rất khiêm tốn, song chúng ta hy vọng rằng, những thành quả đó sẽ góp phần tạo thêm xung lực mạnh mẽ, đẩy mạnh hợp tác APEC ngày càng năng động và hiệu quả. Cơ hội đang mở ra cho các nền kinh tế thành viên mở rộng giao lưu, tăng cường hợp tác, bổ sung và phát huy những thế mạnh của nhau vì lợi ích chung là thúc đẩy phát triển bền vững và thịnh vượng. Trên cơ sở những quyết định và sáng kiến được thông qua tại Hội nghị Cấp cao Hà Nội,

có thể nói triển vọng phát triển của APEC ngày càng mở rộng, hợp tác tiếp tục được đẩy mạnh cả về chiều rộng lẫn chiều sâu, và sẽ có thêm các thành viên mới tham gia do APEC ngày càng tỏ rõ sức sống mạnh mẽ, phát triển năng động, có vai trò quan trọng trong khu vực và trên thế giới. Các nền kinh tế APEC ngày càng có nhiều điều kiện thuận lợi, hướng mạnh hợp tác vào các mục tiêu phát triển kinh tế, đẩy mạnh thương mại, đầu tư, phát triển bền vững, an ninh con người, bảo đảm an toàn môi trường kinh doanh, đầu tư trong khu vực. Với mục tiêu củng cố hệ thống thương mại đa phương, đẩy mạnh thương mại và đầu tư, APEC sẽ tiếp tục phát huy vai trò của một diễn đàn phát triển năng động nhất thế giới, thúc đẩy khởi động lại vòng đàm phán Đô-ha, để từng bước ra khỏi bế tắc và sớm đi đến kết thúc; đẩy mạnh thực hiện mục tiêu Bô-go dựa trên Lộ trình Bu-san và Kế hoạch hành động Hà Nội; tăng cường cải cách APEC hiệu quả, năng động. Từ những kết quả đạt được của Năm APEC 2006, có thể nói đóng góp lớn nhất của Việt Nam là đã tiếp tục nuôi dưỡng, phát huy tinh thần hợp tác trong APEC; đã xây những "viên gạch" đầu tiên cho tiến trình cải cách APEC; đã đưa một kế hoạch hành động khá toàn diện đẩy nhanh tiến độ thực hiện Lộ trình Bu-san hướng tới mục tiêu Bô-go.

Năm APEC 2006 đã khép lại, song tinh thần của chủ đề APEC 2006 *Hướng tới một Cộng đồng năng động, vì sự phát triển bền vững và thịnh vượng*, và những nội dung của Kế hoạch hành động Hà Nội, cải cách APEC vẫn còn sức sống mạnh mẽ trong những năm tới. Vì vậy, ý nghĩa của Năm APEC 2006 hết sức to lớn, góp phần nâng cao hơn vị thế và hình ảnh của Việt Nam trong APEC,

trong khu vực và trên thế giới; khẳng định rõ hơn những đánh giá gần đây của dư luận thế giới về một Việt Nam giàu tiềm năng, kinh tế phát triển năng động, xã hội ổn định, là điểm hẹn đầu tư hấp dẫn trong khu vực, đang vững bước đi lên trên con đường hội nhập sâu hơn, toàn diện hơn với kinh tế khu vực và thế giới.

Thành công của Hội nghị APEC 14 và những hoạt động ngoại giao sôi động bên lề hội nghị, đặc biệt là những kết quả quan trọng các chuyến thăm song phương của lãnh đạo các nước Trung Quốc, Hoa Kỳ, Nga, Nhật, Chi-lê và những hợp đồng, dự án lớn được ký trong dịp này đã khẳng định đường lối đối ngoại đúng đắn của Đảng và Nhà nước ta được đề ra tại Đại hội Đảng lần thứ X là: "Đưa quan hệ quốc tế đã được thiết lập vào chiều sâu, ổn định, bền vững... Chủ động và tích cực hội nhập kinh tế quốc tế theo lộ trình, phù hợp với chiến lược phát triển đất nước từ nay đến năm 2010 và tầm nhìn năm 2020... Củng cố và phát triển quan hệ hợp tác song phương tin cậy với các đối tác chiến lược...".

Cơ hội mới đang đến với đất nước chúng ta. Với tinh thần "chủ động và tích cực hội nhập kinh tế sâu hơn, đầy đủ hơn với khu vực và thế giới" tạo bước ngoặt về hội nhập kinh tế quốc tế và hoạt động kinh tế đối ngoại, chúng ta cần chủ động đón và nắm bắt cơ hội, phát huy những thế mạnh và nguồn lực trong nước, tận dụng và khai thác những thuận lợi và nguồn lực bên ngoài, đẩy mạnh hợp tác kinh tế, mở rộng thị trường, thu hút đầu tư, huy động mọi nguồn lực cho công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, thực hiện thắng lợi mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2006 - 2010. □